

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci **navrhovateľa MUDr. D. B.**,
bývajúceho v B., proti **odporní Slovenskej republiky – Ministerstvu spravodlivosti
Slovenskej republiky o náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Dolný Kubín pod spis.
zn. 3C/88/2006 o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 27. mája
2009 sp. zn. 7 Co/137/2009 takto

r o z h o d o l:

Dovolanie **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e:

Okresný súd v Dolnom Kubíne uznesením z 23.3.2009 nepriznal navrhovateľovi
oslobodenie od súdnych poplatkov a zamietol žiadosť navrhovateľa o ustanovenie zástupcu
z radov advokátov pre toto konanie. Prvostupňový súd nemal za preukázané, že by majetkové
pomery navrhovateľa skutočne odôvodňovali oslobodenie od súdnych poplatkov (v tomto
smere dôkazné bremeno zaťažovalo navrhovateľa), navyše súd nemal preukázané ani splnenie
druhej podmienky v zmysle § 138 ods. 1 O.s.p., že v tomto konaní nejde o svojvoľné alebo
zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.

Na odvolanie navrhovateľa Krajský súd v Žiline uznesením z 27.5.2009 sp. zn.
7Co/137/2009 prvostupňové rozhodnutie potvrdil, pričom uviedol, že má za to, že
oslobodenie od súdnych poplatkov, ako aj ustanovenie zástupcu z radov advokátov je
v občianskom súdnom konaní viazané na určité podmienky (oslobodenie je odôvodnené
pomermi žiadateľa a v konaní nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo
bránenie práva), ktoré však v prípade žalobcu splnené neboli.

Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadol navrhovateľ dovolaním. Odôvodnil ho tým, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 písm. c/ O.s.p., pretože navrhovateľ nebol riadne zastúpený, konanie je postihnuté inou vadou, ktorá má za následok chybné rozhodnutie (sudca odvolacieho súdu klamal). Navrhovateľ žiadal zrušiť všetky doterajšie rozhodnutia a vec postúpiť miestne príslušnému súdu Okresnému súdu Bratislava I.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolania podal včas účastník konania, pristúpil k posúdeniu, či sú splnené procesné predpoklady pre to, aby bolo možné preskúmať napadnuté rozhodnutia z hľadiska ich vecnej správnosti.

So zreteľom na potrebu vyriešiť najprv otázku splnenia osobitnej podmienky dovolacieho konania v zmysle § 241 ods. 1 O.s.p. (povinného zastúpenia dovolateľa bez právnického vzdelania), skúmal dovolací súd najskôr, či je prípustné dovolanie navrhovateľa, ktorým napadol uznesenie odvolacieho súdu potvrdzujúce prvostupňové uznesenie, ktorým bolo navrhovateľovi zamietnuté ustanovenie zástupcu.

I keď navrhovateľ nemá právnické vzdelanie a nie je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), dovolací súd nepovažoval – v prípade tohto dovolania – nedostatok povinného zastúpenia za prekážku, ktorá by bránila vydaniu rozhodnutia, ktorým sa dovolacie konanie končí. Vychádzal z toho, že ak predmetom dovolacieho prieskumu má byť rozhodnutie, ktorým nebolo vyhovené žiadosti účastníka o ustanovenie zástupcu z radov advokátov v zmysle § 30 O.s.p. (ako je to aj v posudzovanej veci), ide z hľadiska § 241 ods. 1 O.s.p. o výnimočný prípad, v ktorom nemožno striktne trvať na splnení tejto podmienky, lebo inak by bol popretý nielen zámer, ktorý sledoval účastník podaním dovolania, ale tiež účel dovolacieho konania, v ktorom predmetom posúdenia má byť záver odvolacieho súdu o (ne)splnení podmienok pre ustanovenie zástupcu z radov advokátov súdom (porovnaj aj rozhodnutie Najvyšší súd SR sp. zn. 2 Cdo 329/2006 a sp. zn. 3 Cdo 144/2007).

Ďalej sa dovolací súd zaoberal otázkou prípustnosti dovolania. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolanie v danom prípade smeruje proti uzneseniu, preto pri posudzovaní jeho prípustnosti treba vychádzať z ustanovenia § 239 O.s.p. V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Prípustnosť dovolania podľa § 239 O.s.p. dovolací súd nezistil.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., či len na skúmanie existencie väd dovolateľom priamo namietaných (§ 237 písm. c/ O.s.p.), ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodutej, alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným).

Prípustnosť dovolania z hľadiska ustanovenia § 237 O.s.p. nie je založená už tvrdením dovolateľa o tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou z väd uvedených v tomto zákonom ustanovení. Dovolanie je prípustné iba vtedy, ak je rozhodnutie odvolacieho súdu niektorou z väd uvedených v ustanovení § 237 O.s.p. skutočne postihnuté. Dovolací súd skúmal či v konaní nedošlo k niektorej z väd uvedených v 237 písm. a/, b/ a d/

až g/ O.s.p. Existencia väd takejto povahy nevyšla v dovolacom konaní najavo, ich existenciu nenamietal ani dovolateľ.

So zreteľom na dovolateľom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zamerl na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v konaní došlo vadám podľa § 237 písm. c/ O.s.p.). V zmysle uvedeného ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený. Podľa § 20 O.s.p. každý môže pred súdom ako účastník samostatne konať (procesná spôsobilosť) v tom rozsahu, v akom má spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti. Procesnou spôsobilosťou sa v zmysle tohto ustanovenia rozumie spôsobilosť účastníka samostatne alebo prostredníctvom svojho zvoleného zástupcu vykonávať pred súdom procesné úkony samostatne alebo prostredníctvom zástupcu. Úplná procesná spôsobilosť fyzickej osoby vzniká plnoletosťou, dovŕšením osemnásteho roku. Pred dosiahnutím uvedeného veku vzniká úplná procesná spôsobilosť fyzickej osoby len uzavretím manželstva. Procesne spôsobilí v obmedzenom rozsahu sú maloleté osoby, ako aj osoby, ktorých spôsobilosť na právne úkony bola obmedzená súdom. Nakoľko navrhovateľom je plnoletá osoba, jeho spôsobilosť na právne úkony a zároveň aj procesná spôsobilosť mohla byť obmedzená len rozhodnutím súdu, pričom k takémuto rozhodnutiu súdu nedošlo. Súčasťou spisu je aj rozsudok Okresného súdu Bratislava II Ps 12/04-366 zo dňa 15.5.2007, ktorým súd nezbavil navrhovateľa spôsobilosti na právne úkony, ani neobmedzil jeho spôsobilosť na právne úkony. Nakoľko má navrhovateľ procesnú spôsobilosť v plnom rozsahu, nemusel byť v doterajšom konaní zastúpený a ním tvrdené vady konania podľa § 237 písm. c/ O.s.p. nie sú odôvodnené. Prípustnosť dovolania preto nemožno vyvodit' ani z ustanovenia § 237 písm. c/ O.s.p.

Navrhovateľ dovolanie dôvodil ďalej tým, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok chybné rozhodnutie . Toto tvrdenie zdôvodňoval tým, že sudca odvolacieho súdu klamal.

Inou vadou konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná (§ 242 ods. 1 O.s.p.), je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Iná vada konania je právne relevantná, ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Z hľadiska dovolateľom tvrdenej existencie tzv. inej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. treba uviesť, že dovolací súd môže pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia o tomto dovolacom dôvode až vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné (o tento prípad ale v prejednávanej veci nejde). Vada tejto povahy je síce relevantným dovolacím dôvodom, ktorý možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, sama o sebe (i keby k nej skutočne došlo) ale prípustnosť dovolania nezakladá. Či už teda konanie, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie, bolo alebo nebolo postihnuté procesnou vadou v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (pozn.: dovolací súd napadnuté rozhodnutie z tohto aspektu neposudzoval), nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p.

Keďže v danom prípade dovolanie nie je podľa § 239 O.s.p. prípustné a neboli zistené vady uvedené v § 237 O.s.p., dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie navrhovateľa je neprípustné, preto ho odmietol (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. septembra 2009

**JUDr. Jana Bajánková, v.r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia :
Hrčková Marta